

Antykorupcja

<https://www.antykorupcja.gov.pl/ak/czy-wiesz-ze/6840,Czy-korupcja-moze-korumpowac.html>
2020-09-23, 10:56

Czy korupcja może korumpować?

Ekonomiści zajmujący się badaniem korupcji uważają, że „korupcja może korumpować”. Wyjaśniają tę prawidłowość odwołując się do modelu wielorakiej równowagi korupcji (multiple corruption equilibrium), który służy do zobrazowania wpływu korupcji na rozpowszechnianie się zjawisk korupcyjnych oraz odwrotnie, przeciwdziałaniu korupcji w organizacjach, gdzie jest ona zjawiskiem rzadkim.

Model opiera się na założeniu, że skłonność jednostki do angażowania się w praktyki korupcyjne jest uzależniona od tego na ile pozostali członkowie organizacji są skorumpowani. Mamy więc trzy sytuacje (modele), które należy traktować w kategoriach idealno - typologicznych:

1. Stabilna równowaga niskiego poziomu korupcji - większość członków organizacji jest uczciwa, dlatego jednostki preferują uczciwość (opłaca się być uczciwym), ponieważ angażowanie się w korupcję niesie ze sobą zbyt wysokie koszty (wysokie poczucie winy w związku z nieetycznym zachowaniem, wysokie ryzyko utraty reputacji wśród „innych” oraz wysokie ryzyko ujawnienia korupcji przez współpracowników).
2. Stabilna równowaga wysokiego poziomu korupcji - większość jest skorumpowana, dlatego jednostki preferują zachowania korupcyjne, ponieważ nie opłaca się być uczciwym (poczucie winy słabnie, ponieważ korupcja jest normą, rośnie natomiast presja na „tych co nie biorą”, utrata reputacji nie stanowi już zagrożenia, jeśli wszyscy są skorumpowani

maleje prawdopodobieństwo ujawnienia korupcji przez współpracowników).

3. Stan niestabilnej równowagi korupcji – jest to stan pośredni między dwoma krańcami zarysowanego powyżej kontinuum, kiedy proporcja jednostek skorumpowanych w stosunku do nieskorumpowanych jest taka sama, a przesunięcie w każdym z dwóch kierunków (czyli zmiana proporcji na korzyść skorumpowanych lub uczciwych) może wywołać wewnętrznie napędzany ruch w kierunku redukcji korupcji lub jej wzrostu.

W praktyce poszczególne państwa lub organizacje można zlokalizować między tymi hipotetycznymi sytuacjami. Wartość tego modelu polega jednak na tym, że wyjaśnia jak sam fakt niskiego poziomu korupcji może sprzyjać umacnianiu się tego stanu na dłuższy okres, niezależnie od struktury bodźców skłaniających do korupcji np. poziomu płacy czy zewnętrznej kontroli. Sama dynamika postaw i wzajemnej wiedzy o zachowaniach personelu danej organizacji, może być siłą wewnętrzną, opartą o mechanizmy kontroli społecznej, utrudniającą angażowanie się w praktyki korupcyjne. Ten sam model odnosi się do państw lub organizacji „przeżartych” korupcją i pozwala wyjaśnić spirale zachowań korupcyjnych oraz trudność wyjścia z pułapki jaką jest stabilna równowaga wysokiego poziomu korupcji.

Opracowano na podstawie: Andvig Chr. J., Fjellstad Odd-Helge., Research on corruption. A Policy oriented survey, Chr. Michelsen Institute & Norwegian Institute of International Affairs, December 2000, s. 118-121.

O Autorze:

Bartosz Czepil (ur. 1981) – ukończył magisterskie studia socjologiczne i politologiczne na Uniwersytecie Opolskim oraz interdyscyplinarne studia podyplomowe „Rozwój w dobie globalizacji – Global Development” na Uniwersytecie Warszawskim. Prowadził zajęcia „Korupcja władzy” na Uniwersytecie Opolskim, gdzie obecnie przygotowuje pracę doktorską na temat kultury politycznej i korupcji w demokracjach nordyckich.